

Bredbandsstrategi och IT-infrastrukturplan för Sjöbo kommun

Antagen av kommunstyrelsen den 17 augusti 2011 § 117

Innehållsförteckning

1.	FÖRORD	3
2.	ÖVERGRIPANDE STRATEGIDOKUMENT	4
3.	SYFTE	5
4.	VISION	6
5.	MÅL	7
6.	EKONOMI	8
7.	PROCESS- OCH DOKUMENTSTRUKTUR	9
8.	ANSVAR	12
9.	BESLUTSSTRUKTUR.....	12
10.	UPPFÖLJNING	13
11.	EXTERN INFORMATION OCH KOMMUNIKATION.....	13

1. Förord

Detta dokument är underlag för en Bredbandsstrategi och ny IT-infrastrukturplan¹ för Sjöbo kommun. Utgångspunkt är det befintliga IT-infrastrukturprogrammet från 2002.

Syftet är inte att detta dokument skall innehålla detaljerade planer. Alla planer måste omprövas men det behövs en mer övergripande, långsiktig strategi som mer beskriver arbetssättet och processerna över tiden.

Det är viktigt att inte bara beakta bredbandsbehovet ur ett slutkundsperspektiv. Näringsliv och samhällstjänster är sannolikt en större kravställare i framtiden.

Målsättningen är att

- Ge en vision, strategi och handlingsplan för Sjöbo kommun avseende bredband till slutanvändare och infrastruktur för kommunen i ett tioårsperspektiv.
- Tydliggöra betydelsen av samverkan mellan kommunen, lokala stadsnät, regionalt nät och privata aktörer samt förväntade effekter.
- Motivera varför ett aktivt förhållningssätt på Bredbandsområdet är viktigt för Sjöbo kommun.

¹ IT-infrastruktur eller ICT-infrastruktur (Information and Communication Technology) eller den Digitala infrastrukturen, som kanske bättre speglar vad som åsyftas, kallas ofta (förenklat) för Bredband. ICT-infrastrukturen består av kanalisering (rör i marken) och optofiberkablar som ej är ljussatta (svartfiber), d.v.s. de har inte försetts med aktiv kommunikationsutrustning.

2. Övergripande strategidokument

Bakgrund

Sjöbo kommuns IT-infrastrukturprogram (antaget av kommunstyrelsen 2000-02-13) togs fram för att klargöra vilka orter och områden i Sjöbo kommun som behövde en utbyggnad av IT-infrastrukturen, men som inte bedömdes få ledningsförbindelser på kommersiella grunder och där det därför behövdes statligt stöd för utbyggnaden. Planen togs fram i samband med att statliga bidrag tillfördes landets kommuner.

När regeringen hösten 2009 antog en ny bredbandsstrategi som sätter målet till 100 Mbit/s till 90 % av alla invånare år 2020, förändrades kravbilden drastiskt. I praktiken innebär det omfattande utbyggnad och förtätning av nätinfrastrukturen.

Det är tveksamt om marknaden har förmåga att ensamt lösa ett infrastruktursproblem som är så omfattande. Den ökande konkurrensen och kraven på kortsiktig lönsamhet medför att de etablerade teleoperatörerna inte kan genomföra satsningar på andra områden än de mest lönsamma tätorterna, d.v.s. storstäder.

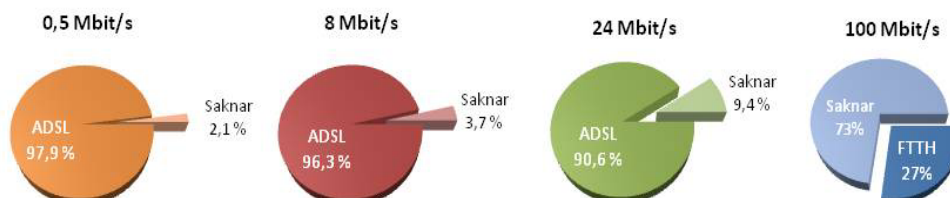
Fakta om bredbandskommunikation

Optofibernäten är en förutsättning för att bredbandstekniken skall kunna utnyttjas fullt ut. Radio är ett viktigt komplement, men har sina fysiska begränsningar och kräver i sin tur en bakomliggande optofiberinfrastruktur för att kunna erbjuda allt högre hastigheter (LTE/4G). Omfattande satsningar görs nu av mobiloperatörer för att stärka sina nät med mer optofiberanslutningar av basstationer.

Idag når optofibernet fram till telestationerna där kopparkabel tar vid och dit alla slutanvändarna är anslutna. När man kommit hit uppstår en allvarlig begränsning i två avseenden. Dels utgör kopparkabeln kapacitetsmässigt en begränsande sektor och dels ägs/kontrolleras kabeln oftast av en aktör; Telia (motsvarande situation råder för liknande s.k. vertikala aktörer, t.ex. kabel-TV-bolag).

Den helt dominerande tekniken för bredband idag är ADSL ². Via kopparledning sänds signalen med modem (ADSL) som kan ge bandbredder runt 20 Mbit/s. Det skall dock noteras att hastigheten avtar med avståndet från telestationen och sjunker ned till ca 2 Mbit/s på ett avstånd av 6 km.

Beroende på hur definitionen av bredband förändras över tiden, förändras täckningsgraden i Skåne, se nedan.

Bredbandstäckningen i Skåne är beroende av krav på hastighet

² Asymmetric Digital Subscriber Line.

Till det skall läggas att äldre kopparledningar riskerar att bli uttjänta och med stor säkerhet kommer telestationer med ett litet antal abonnenter att läggas ner, med följderna att boende på glesbygd kan förlora sin tillgänglighet till fast telefoni och enklare bredbandsanslutningar. Det blir allt oftare att kommunen då får ta över ansvaret för att ge alla tillgång till en fungerande telefoni och bredband. Enligt Telia/Skanova pågår en sådan nedmontering över hela landet.

3. Syfte

Samhällsutvecklingen speglar ett ökat behov av kommunikation. Nästa generation medborgare ställer helt andra krav på social tillgänglighet avseende e-kommunikation.

Regeringen har tagit fram en Bredbandsstrategi för Sverige som tydliggör politikens inriktning. Det övergripande målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass. En förutsättning för att möta dagens utmaningar är att det finns tillgång till bredband med hög överföringskapacitet i hela landet. Det innebär att år 2020 bör 90 % av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s. Redan 2015 skall 40 % av hushållen ha nått det målet.

Bredband är viktigt för hög tillgänglighet i hela Skåne, en av fem utmaningar i det skånska utvecklingsprogrammet. Därför krävs en regional bredbandsstrategi för Skåne. Den är betydelsefull i ett regionalt konkurrensperspektiv.

Sjöbo kommun står inför samma utveckling. Medborgarna ställer allt större krav på social tillgänglighet avseende e-kommunikation. Bredband med hög överföringskapacitet har en allt större betydelse för näringslivet och innebär också förbättrad flexibilitet på arbetsmarknaden. Möjligheterna till utvecklad service och tillgänglighet inom sjukvård och offentlig förvaltning är mycket stora. Bredband kan också ge en åldrande befolkning möjligheter till kulturupplevelser och vård i hemmet och samtidigt ge lägre kostnader för samhället. Med gemensam strategi och agerande skapas möjlighet att påverka marknaden genom att bevaka samhällsperspektivet och samtidigt stimulera till en snabbare framväxt heltäckande öppen ICT-infrastruktur.

Kommunen ansvarar således för att planera och ha kontroll på att IT-infrastrukturen ur ett samhällsperspektiv etableras på ett effektivt sätt. En välstrukturerad passiv infrastruktur i form av optofibernet är en bra lösning. Varje enskild aktör kan inte bygga ny infrastruktur för ett avtal på några få år. Det blir för dyrt för slutanvändaren.

Eftersom investeringarna (kabelläggning) är mycket kostsamma, men har lång livslängd, är det rimligt att kostnaderna delas på flera aktörer. Näten skall hållas öppna för alla och därigenom kan många vara med att - över tiden - betala för investeringarna.

Kommunens roll är att vara kravställare och se till att näten byggs och hålls öppna för alla som önskar nyttja dem. Att en sammanhängande ICT-infrastruktur skapas i Sjöbo kommun gynnar långsiktigt kommunens medborgare, företag och kommunal förvaltning.

4. Vision

Vision 2020:

Sjöbo – en plats för tillväxt med innovation och attraktivt boende

består av fem målområden:

- Livskvalitet
- Kunskap
- Företagande och arbete
- Infrastruktur
- Hållbar utveckling

För målområde Infrastruktur görs följande målsättning:

Modern ICT - informations- och kommunikationsteknik - Utvecklingen av nya kommunikationstekniker följs och möjliggörs kontinuerligt i alla kommundelar.

Vision för bredbandsstrategin är:

Sjöbo skall ha Bredband av toppklass och alla boende i Sjöbo skall ha tillgång till bredbandsanslutning med hög hastighet.

5. Mål

Med följande mål stödjer bredbandsstrategin målsättningen i Vision 2020:

50 % av hushållen skall ha tillgång till 100 Mbit/s senast år 2014
90 % av hushållen skall ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2019
100 % av hushållen skall ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2023

Övergripande strategi att nå målet är att:

- Kommunen anslår 2 MSEK årligen fram till 2023 för bredbandsutbyggnad.
- Målinriktat arbetet i kommunens egna verksamheter avseende Bredband.
- Aktivt bevaka möjligheter att öka utbyggnadstakten med olika stöd och bidrag.
- Samarbeta lokalt, regionalt och med det privata näringslivet.
- Skapa dialog med marknadens aktörer om att bidra till målsättningen ovan.
- Prioritera tätorter för att snabbt nå målen - men flexibelt tillvarata lokala initiativ.
- Samhällsnyttan lyfts fram i prioriteringsarbetet vid all bedömning ovan.
- Bredband på landsbygden byggs ut med ett antal projekt per år beroende på lokalt engagemang och möjlighet till bidragsfinansiering.

6. Ekonomi

Kommunen avser att anslå 2 MSEK per år fram till 2023. Syftet är att anslagna medel över ett tioårsperspektiv skall vara samhällsekonomiskt lönsamt, t.ex. genom att framtida samhällstjänster kan tillhandahållas bättre och till en lägre kostnad eller att fler barnfamiljer söker sig till eller stannar kvar i kommunen. Forskning visar entydigt att en väl utvecklad bredbandsinfrastruktur ökar produktiviteten och är därför en bra investering ur samhällsekonomisk synvinkel.

Kommunen tillför dessa medel främst för att få igång processen och en utveckling. Övriga ekonomiska effekter åstadkommes genom målmedvetet arbete med bredbandsstrategin och genomförandet av delstrategier enligt detta dokument. Värdet av detta kan uppskattas till flera tiotal miljoner kronor per år. Avsikten är att årligen följa upp och utvärdera effekten också i ekonomiska termer.

Grundprincipen är att alla investeringar skall vara lönsamma över tiden. I det praktiska arbetet skall de samhällsekonomiska effekterna vägas in i de totalekonomiska kalkylerna – kostnader ställs mot nytta. De medel som årligen anslås skall dock vara den ekonomiska ramen som inte får överskridas. Pengarna skall användas för att tidigarelägga investeringar som ändå måste göras eller för att stimulera till samhällsnyttiga satsningar som inte enskilda aktörer eller förvaltningar enskilt kan motivera att genomföra.

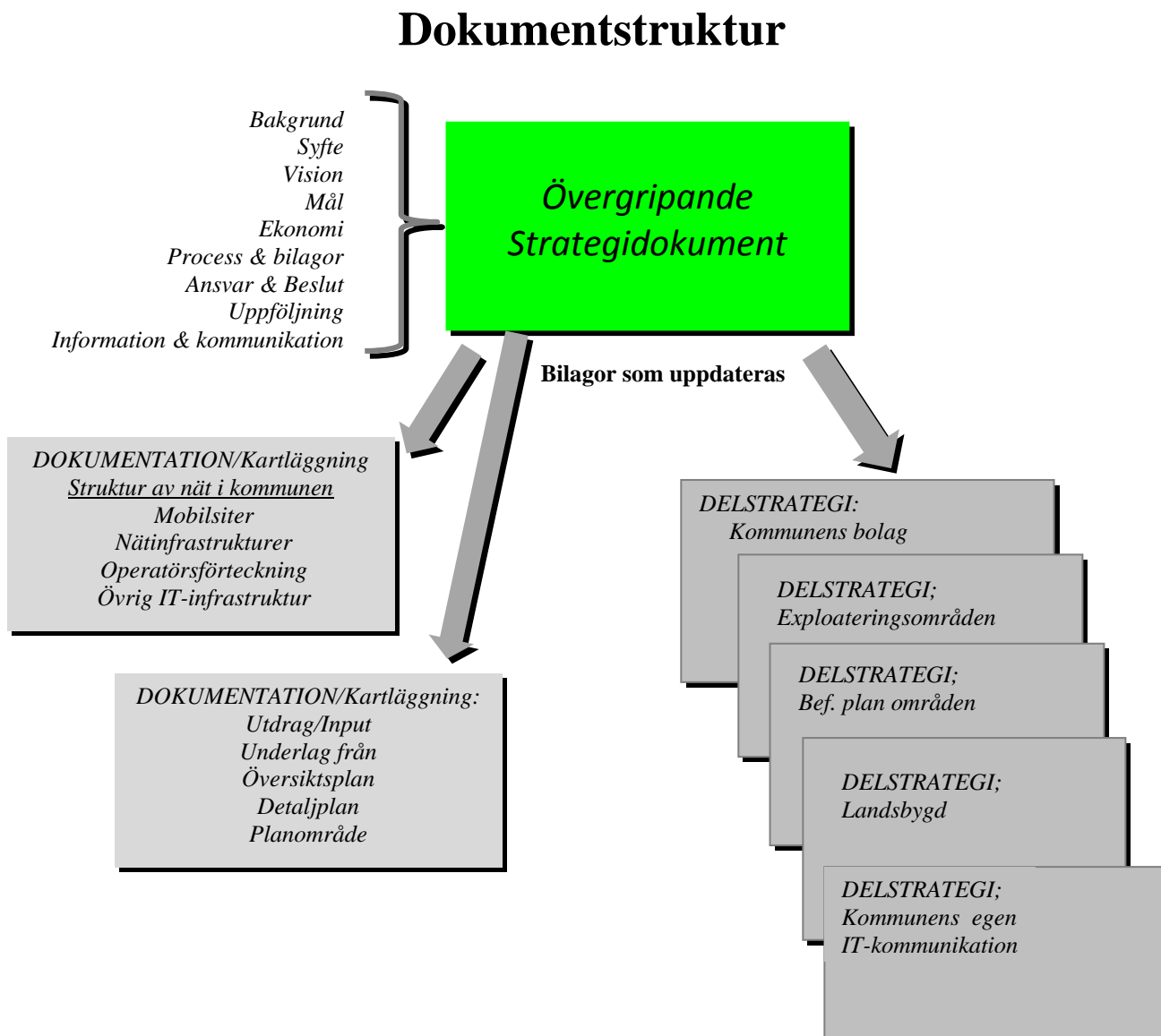
För slutanvändarna - företag, kommun och enskilda - blir det lägre pris och bättre tjänster. Notera att det är slutanvändarna som betalar och sammantaget kommer att få en lägre kostnad för sin kommunikationslösning (t.ex. för Internet, TV och telefoni).

Förslag till Regional Bredbandsstrategi i Skåne syftar till att säkerställa bredbandsutvecklingen i hela Skåne fram till 2020. En gemensam skånsk bredbandsstrategi förutsätter att alla kommuner medverkar. Det kräver resurser och stöd, såväl kompetens- som resursmässigt.

Det är särskilt viktigt för Sjöbo kommun att verka för att sådant stöd säkerställs genom en aktiv och löpande dialog med Region Skåne och att betona det i remissarbetet med den nya skånska bredbandsstrategin. Det kan t.ex. vara ett regionalt stöd kopplat till ett enhetligt takpris för varje enskild anslutning, där överskjutande belopp utgår som bidrag. Exemplet visar på en framkomlig väg för att stimulera till snabbare utbyggnad; dock förutsatt viss kommunal medfinansiering.

7. Process- och dokumentstruktur

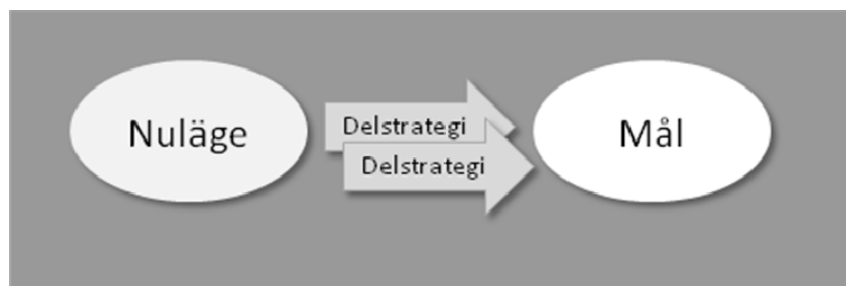
Detta dokument är ett strategiskt dokument som beskriver hur arbetet skall bedrivas samt hur det skall följas upp.

Dokumentet skall fastställas av kommunstyrelsen och också redovisas och följas upp i samma forum. Ändringsfrekvensen på det övergripande dokumentet är 3-5 år.

Delstrategier

Bredbandsstrategin påverkar många av kommunens förvaltningars och bolags ansvarsområden. Därför finns ett antal bilagor till strategin. Dessa skall tjäna som riktlinjer för verksamhetsansvariga i kommunens förvaltningar. Bilagorna utvecklas över tiden och skall årligen följas upp och detaljeras (se vidare under Ansvar, Beslutsstrukturer och Uppföljning).

Underdokumentationen är av två slag, enligt följande:

Delstrategier för arbetet i organisationen och hur man skall nå gemensamma mål genom rätt agerande i olika verksamheter i kommunen.

Dokumentation av ICT-infrastruktur och som erfordras som underlag till strategin. Detta underlag kan successivt utvecklas och dokumentationen är en viktig del i arbetet att på ett aktivt sett möta bl.a. den nya Plan- och bygglagen.

Följande delstrategiegdokument tas fram:

Delstrategi för exploateringsområden.

Här regleras vad som gäller avseende entreprenad- och konsessionsvillkor för att en säker öppen infrastruktur skall säkerställas utgående från den övergripande strategins mål.

Ett exploateringsavtal skall innehålla anvisningar för att få en sammanhängande ICT-infrastruktur och att öppenheten i bredbandsförsörjningen säkerställs. Generell avtalstext utformas (likt den för el, vatten och avlopp) och används vid alla förhandlingar om exploateringsavtal som ett tvingande krav.

Delstrategi för befintliga bostäders försörjning av ny infrastruktur på ICT-området.

Kommunens plan för att etablera bredband till bostadsbeståndet är att samtliga flerfamiljshus skall fiberanslutas. Kommunens engagemang skall säkerställa att det blir en öppen lösning och inte diskriminerande för någon av marknadens aktörer.

Det kommunala bostadsföretaget skall vara ett föredöme. År 2014 skall samtliga lägenheter i AB Sjöbohems regi vara fiberanslutna. Hyresgästerna skall ha möjlighet till uppkoppling av bredbandstjänster och finansiering ska ske via bostadsföretaget (tas ut i hyran eller som särskild avgift) och i samarbete med det lokala stadsnätet eller annan aktör som är villig att investera i en helt öppen bredbandsinfrastruktur.

Övriga flerfamiljshus skall täckas in av en långsiktigt strukturerad utbyggnad av fibernät så att det når fram till alla fastigheter eller tomtgräns genom ett samarbete med lokala stadsnätet. Fastighetsägare och hyresgäster stimuleras sedan att ansluta fastigheten genom lokala stadsnätet eller genom annan aktörs försorg.

Villor inom tätbebyggt område skall - på samma sätt som flerfamiljshusen ovan - täckas in av en långsiktigt strukturerad utbyggnad av fibernät så att det når fram till alla fastigheter eller tomtgräns genom ett samarbete med lokala stadsnätet. Fastighetsägare och hyresgäster stimuleras sedan att ansluta fastigheten genom lokala stadsnätet eller genom annan aktörs försorg.

Delstrategi för Landsbygdsområden.

Att säkerställa att även landsbygden får tillgång till bredband är på sikt mycket viktigt med tanke på hur Sjöbo ser ut geografiskt. Det finns mer än 670 jordbruksfastigheter och ett mycket stort antal fritidshus. Jordbruken har ett ständigt ökande behov av bredband. Fritidshusen har en tendens att bli permanentbostäder för ägarna, t.ex. i samband med pensionering. Att ha en stor del av den åldrande befolkningen boende på landsbygd ger stora kostnader för samhällsservicen. Det är en av anledningarna till att bredbandsinvesteringar i glesbygd rentav blir lönsamma på sikt. Möjligheten att välja boende på ren landsbygd är också ett alternativ för många barnfamiljer. Utöver bra fysiska transportmöjligheter krävs då riktigt bredband. Det är ytterligare en faktor som ger rent samhällsekonomiskt positiva effekter (dubbelt). Därför finns det anledning att ”subventionera” en bredbandslösning. Ingen kommersiell aktör (eller ens stadsnät) kan klara en sådan kalkyl med rimlig avkastning. Det finns särskilda bidrag i t.ex. landsbygdsprogrammet som kan användas, liksom olika andra regionala och nationella stödformer. En sådan lösning förutsätter dessutom mycket stort eget engagemang från de boendes sida.

Genom kommunens övergripande överenskommelse med det lokala stadsnätet tillåts fastigheter på landsbygden att från sina tomtgränser ansluta till befintligt nät på egen bekostnad. I de fall flera fastighetsägare går samman eller ett byalag engagerar sig kommer kommunen att stödja sådana projekt ekonomiskt.

Målet är att 2019 skall 78 % av fastigheterna på landsbygden ha fast anslutning med fiber, s.k. FTTH³.

Delstrategi för kommunens egen IT-verksamhet

Övergripande målsättning är ”*bästa kommunikation till lägsta pris*”, men IT-verksamheten kommer också att användas genom att ta vara på synergieffekter och som ett verktyg för förändring t.ex. vid upphandling.

Kommunens kommunikationslösning ska använda fiber mellan byggnader och TP-kabel inom byggnader för att möjliggöra en snabb och säker datatrafik. Till verksamheter som behöver datatrafik ska kommunen ska ha en 100 %-ig fibertäckning genom eget LAN (Lokalt nätverk) alternativt genom inhyrt WAN (Nätverk över långa sträckor).

Vid upphandling av kommunens inhyrda nätverk ska det tas hänsyn till samhällsnyttans behov vid utbyggnad då det går att till en rimlig kostnad bidra till att bredbandsmålen i kommunen uppfylls.

Strategi för kommunala bolag

Kommunens bolag skall samverka avseende upphandling, eget nyttjande och utveckling av ICT-infrastruktur. Tydliga ägardirektiv avseende den övergripande strategin avvägt mot bolagens verksamhetsmål kan medföra betydande vinster utan att egentligen kräva merkostnader. Det kommunala bostadsföretaget skall vara ett föredöme.

Målet är att 2014 skall samtliga lägenheter i AB Sjöbohems regi vara fiberanslutna och hyresgästerna skall ha möjlighet till uppkoppling av bredbandstjänster. Det sker

³ Fiber to the home

genom nytt ägardirektiv till AB Sjöbohem och finansieras via bostadsföretaget och i samarbete med det lokala stadsnätet eller genom annan aktörs försorg.

Dokumentation från översiktsplan och detaljplan

Dokumentation över befintliga och planerade tätorter och boende i glesbygd finns i kommunens översiktsplan och detaljplan. Där finns också industriområden och framtida expansionsplaner och planerade utbyggnader. Tankar på lite längre sikt, ”Infrastruktur för bredband”, förs in som ett avsnitt i ”Översiktsplan för Sjöbo kommun”. Koncentrat av detta utgör sedan underlag för planering av bredbandsutbyggnaden.

Dokumentation över befintliga och planerade nätstrukturer i kommunen

Den nya plan- och bygglagen samt en ändring i anläggningslagen innebär att kommunen ansvarar för dokumentation av kabelnät och övrig ICT-infrastruktur. Historiskt har kommun inte haft detta ansvar. Således måste tid och processer etableras för att åstadkomma erforderligt underlag. Främst gäller det:

- Mobilstationer
- Telestationer och telenät inkl. nedläggningshotade dito
- Nätstrukturer och sträckning inkl. lokaler och etableringar
- Operatörer verksamma inom kommunen (kontaktmän)
- Lokalt stadsnät
- Övrig IT-infrastruktur – försvar, privata företag, Transportverket, etc.

8. Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för och beslutar om Bredbandsstrategin som i tillämpliga delar skall gälla för kommunens samtliga verksamheter.

Kommunstyrelsen ansvarar för och beslutar om delstrategidokumentet som i tillämpliga delar skall gälla för kommunens samtliga verksamheter.

Kommunledningsförvaltningen ansvarar för genomförande, uppföljning och återkoppling av delstrategierna till kommunstyrelsen. Förvaltningen ska också dokumentera erfarenheter under projektet och lägga förslag till vidareutveckling av delstrategidokumentet. Förvaltningen ansvarar också för dokumentationsbilagorna som löpande beskriver nuläget.

9. Beslutsstruktur

Kommunstyrelsen fattar beslut om den *övergripande bredbandsstrategin*. Dokumentet revideras varje mandatperiod. Dokumentet skall ha ett långsiktigt tidsperspektiv 2011-2023. Dokumentet skall i tillämpliga delar synkroniseras med kommunens översiktsplan.

Beslut om *Delstrategier* tas av kommunstyrelsen och genomförs i befintlig verksamhet och organisation. Det gäller också *Dokumentation* av nuläget, som löpande måste uppdateras.

10. Uppföljning

Till kommunstyrelsen skall årligen avrapporteras måluppfyllelse av Bredbandsstrategin samt hur implementeringen genomförts i verksamheten och underliggande styrdokument.

Tillämpning av den antagna planens delstrategier bedöms inte vara fullt genomförd i löpande verksamhet förrän efter 2-4 år, varför en uppföljning krävs för att inte utvecklingen skall stanna av - speciellt det första året efter beslut. Det gäller också de bilagor som beskriver nuläge och utgör underlag till strategierna. Eftersom aktiviteterna går över flera ansvarsområden i kommunens organisation och det inte finns erfarenhet och rutiner, tillsätts första året särskilda resurser för att säkerställa implementeringen av Bredbandsstrategin.

En annan mycket viktig del är en regelbunden uppföljning av marknads- och teknikläget på bredbandsområdet. Förändringar kan ske relativt snabbt och är mycket viktigt underlag för kommunens agerande i denna fråga. Löpande kan av PTS⁴ upprättad marknadsanalys ge en opartisk bild av läget i Sverige såväl som globalt. Samverkan med grannkommuner, Region Skåne, SkåNet⁵, näringsliv och andra privata aktörer kan komplettera bilden lokalt och regionalt. Underlag om situationen bör finnas med i avrapporteringen till kommunfullmäktige.

11. Extern information och kommunikation

Bredbandsstrategin bör kommuniceras med kommunens invånare, näringsliv och företag främst via kommunens hemsida. Det tydliggör också kommunens profil i detta avseende. Det är viktigt att allmänheten kan följa och avgöra hur bredbandsstrategin inverkar på olika delar av kommunen samt hur läget är på respektive orter.

⁴ Post- och telestyrelsen är den myndighet som bevakar områdena elektronisk kommunikation och post i Sverige.

⁵ SkåNet har till uppgift att samordna och övervaka utbyggnaden av konkurrensneutral digital infrastruktur i hela Skåne. SkåNet bildades 2003 med Region Skåne och Kommunförbundet Skåne som ägare.